

**Základní škola a Mateřská škola, Uherské Hradiště –
Jarošov, Pivovarská 200, příspěvková organizace**

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

pro školní rok 2024/2025

Školní metodik prevence: Mgr. Anna Jurečková

Ředitel školy: Mgr. Pavel Jančář

Úvod

Minimální preventivní program jsem vytvořila na základě studie odborné literatury, prostředí a rizik vzniku společensky nežádoucích jevů ZŠ a MŠ Jarošov. Při vypracování MPP jsem vycházela z Manuálu pro tvorbu MPP, z odborné literatury a z metodických pokynů v oblasti primární prevence rizikového chování MŠMT.

Rizikové chování, drogy a jiné sociálně patologické jevy jsou velkým společenským problémem. Primární prevence spolu se vzděláváním žáků v oblasti zdravého životního stylu má za úkol předcházet sociálně nežádoucím jevům a zvýšit jejich odolnost vůči nim. V současné době se mezi dětmi školního věku objevuje čím dál častěji např. problém kyberšikany, kterému naše škola věnuje velkou pozornost. Je nezbytné poskytnout žákům co nejvíce nezkreslených informací o problematice všech projevů rizikového chování podaných přiměřeně jejich věku a mluvit s nimi na tato témata otevřeně i na neformální úrovni.

Naše škola proto připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikových jevů, za pomoci mnoha subjektů.

Charakteristika školy

ZŠ v Jarošov je neúplnou školou I. stupně. K základní škole patří i pobočka mateřské školy MŠ Jarošov. Základní školu ve školním roce 2024 – 2025 navštěvuje 87 žáků v pěti ročnících. Pod vedením p. ředitele zde pracuje pět třídních učitelek a čtyři vychovatelky, které zastávají i funkci asistentky, učitelka anglického jazyka, náboženství a školní psycholožka.

Cíle minimálního preventivního programu pro školní rok 2024/2025

Vzdělávání ve školním prostředí má velký význam při formování osobnosti. Vzhledem ke svému vlivu je to právě škola, který je vhodným místem pro preventivní působení na žáky, kteří mohou být negativně ohrožováni mnoha sociálně patologickými jevy nebo rizikovým chováním. Cílem MPP je prevence rizikového chování u dětí a mládeže v oblasti užívání legálních i ilegálních návykových látek, šikany, kriminality mládeže, záškoláctví, xenofobie a rasismu. Preventivní program zasahuje výchovnou a vzdělávací složku během celého školního roku, směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu tříd, k pozitivní změně motivace žáků a pedagogů a změnám vyučovacích metod. Primární prevence spolu se vzděláváním žáků v oblasti zdravého životního stylu má za úkol předcházet sociálně nežádoucím jevům a zvýšit jejich odolnost vůči nim.

Dlouhodobé cíle

Dlouhodobé cíle školy jsou zaměřeny na efektivní primární a sekundární popř. terciární prevenci. Primární prevence se zabývá celou cílovou skupinou, všemi žáky bez rozdílu. Zároveň zahrnuje všechny pedagogické pracovníky školy a rodiče dětí. Primární prevence je tedy orientována na celou školu. Současně škola poskytuje sekundární prevenci, jejímž objektem je jednotlivec nebo skupina, u které se už nežádoucí jev objevil. Jejím cílem je nežádoucí jev včas odhalit a pracovat s ním v rané fázi jeho vzniku ještě před tím, než by způsobil nějaké poškození.

Konkrétněji se škola snaží zapojit všechny pedagogické pracovníky v oblasti prevence sociálně patologických jevů a rodiče do prevence rizikového chování, cílevědomě působit na

třídní kolektiv, vytvářet přátelské a podněcující prostředí ve škole, dosáhnout atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi učiteli a žáky.

Střednědobé cíle

V rámci stanovených cílů MPP se škola snaží upevnit a zdokonalit princip systémovosti programu, pojmout program jako celek. To znamená, že MPP je tvořen systémem, na jehož fungování se podílí škola, rodina a nejrůznější zařízení a instituce. Komplexnost programu je chápána jako provázanost prevence primární a sekundární (popř. terciární) zahrnující všechny věkové kategorie. Škola dbá na průběžné a kontinuální preventivní působení, prohlubuje spolupráci s rodiči v oblasti sociálně patologických jevů, a dále spolupracuje s organizacemi a sdruženími v oblasti prevence agresivního chování - prožitkové programy, ve kterých pokračují učitelé,...). Pouze takto lze dosáhnout vytyčeného cíle.

K tomuto účelu slouží neustále vzdělávání pedagogických pracovníků v dané problematice, pravidelná práce s třídním kolektivem, efektivní komunikace mezi učiteli, žáky a rodiči, v případě potřeby konzultace s příslušnými odborníky a zařízeními, se školní psycholožkou.

Krátkodobé cíle

Škola nalézá takové programy a vhodné aktivity, kterými žáci účelně a hodnotně naplňují svůj volný čas. Žákům je nabídnuta určitá možnost, alternativa pro trávení volného času. Informace žákům nejsou pouze předávány, ale oni sami se aktivně účastní jednotlivých činností obsažených v programu. Program je implantován do vyučování tak, aby škola dbala nejen na zvyšování znalostí, ale také na postoje žáků a jejich chování.

Program proto zahrnuje získávání sociálních dovedností a dovedností potřebných pro život. Podporuje účast žáků v různých soutěžích, projektech, pořádá společné akce všech pracovníků školy a rodičů (pobyty v přírodě, vánoční akce, karneval aj.), organizuje pravidelné třídnické hodiny, pracuje s třídním kolektivem i mimo vyučování (exkurze, přednášky, besedy, výlety). Učitelé spolu spolupracují, komunikují a spolupracují s dalšími institucemi a školním psychologem.

V neposlední řadě je důležité zaměřit pozornost na celkovou strukturu programu: metodiku, jasný cíl, časové vymezení, témata, aktivity a činnosti, realizační tým aktivit, vyhodnocení a zpětnou vazbu.

Metody při realizaci prevence

- Na I. stupni je potřeba vést děti ke schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty uvnitř kolektivu
- Využívat simulačních her, zábavnou formou s dětmi řešit situace (dramatizací, loutky)
- Využívání práce třída - tř. učitel, kdy žáci mají možnost hovořit o vztazích ve třídě, společně si vysvětlovat, co se mu líbí - nelíbí na druhém. Hovořit s dětmi o rozdílu mezi šikanou a šikádním.
- Podporovat nápady žáků k uskutečnění různých akcí či projektů (např. soutěž O nejlepší turbovlaštovku, Strašidelná škola v rámci akce Dýňování, Můj mazlíček, Náš strom, LEGO City, Masopustní recitační soutěž, Soutěž Slavíček, Modrý den na podporu dětí s autismem, Den duševního zdraví, Naše město atd.)
- Pobytové programy – na škole v přírodě, poznávací výlety s třídním učitelem, celodenní exkurze, vycházky.

- Využití práce školní psycholožky v případě vyskytnutých problémů ve třídě – ta pracuje buď s celým kolektivem, nebo pohovorem s jednotlivci
- Aktivity doplňující výuku – exkurze, vzdělávací workshopy, divadelní, kulturní a filmová představení, návštěvy výstav
- Schránka důvěry – žáci mohou využívat schránku důvěry, schránka je vybírána pravidelně. Podněty, dotazy a ohlášené případy řeší tým ŠPP
- Sportovní činnost k aktivnímu trávení volného času – sportovní kroužky
- Nabídka zájmových kroužků na škole – vedou většinou učitelé
- Využití nabídky rodičů a veřejnosti k vedení kroužků (další možnosti v házené, minivolejbale, Veselé vědě, kroužky výuky na hudební nástroje, taneční kroužek, tvořivé dílny atd.)
- Organizování sport. aktivit pro žáky – bruslení, lyžování, mezitřídní turnaj ve vybíjené, meziškolní turnaje ve volejbale
- Veřejná vystoupení pro rodiče a veřejnost – Vánoční akademie nebo Tříkrálové ladění, vystoupení v kostele nebo v Domovech seniorů (pěvecký a taneční kroužek)
- Prezentace práce školy v tisku a televizi a na internetu
- Besedy s Policií ČR
- Besedy se střediskem HELP, Akropolis, PPP, ZDVPP Zlín
- Pravidelná komunikace a podpora okresního a krajského metodika prevence Zlín
- Začlenění preventivních témat do plánů prvouky, přírodovědy a vlastivědy z tematických okruhů „Ochrana člověka za mimořádných událostí“, která je rozdělena na témata v jednotlivých ročnících
- spolupráce na projektu „Zdravá 5“ s fi Albert
- projektové dny na rozvoj etikety a zdravého stravování např. Velikonoce s noblesou
- Redaktoři školního časopisu VIKÝŘNÍK opět aktuálně hodnotí akce ve škole a přejí vždy v pondělí ráno jubilantům k narozeninám a svátku ve školním rozhlase

Znalostní kompetence žáků - zaměření primární prevence pro cílovou skupinu

S jednotlivými tématy primární prevence se žáci setkávají především v českém jazyce, prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, samostatná práce, skupinová práce, projektové vyučování nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

1. - 2. ročník:

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti rizikových jevů
- umí se chovat – pozdravit, poděkovat, požádat o vysvětlení či pomoc, omluvit se kamarádovi
- jak se chovat o samotě, znát svou adresu,

- osobní bezpečí doma i venku
- cesta do školy – předcházení rizikovým situacím

3. – 5. ročník:

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- mají povědomí o prevenci nemocí a úrazů, správné výživě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozují jeho práva
- vědí o nebezpečí na sociálních sítích
- mají povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.) je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- vyznají se v mapách a plánech, dokáží poradit

Cílem je, aby žáci uměli po absolvování 1. stupně:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládli rozdíly v komunikaci se svými vrstevníky a dospělými
- dokázali zdravě posilovat své sebevědomí
- mít základní sociální dovednosti a zdravotní návyky
- umět se chránit před cizími lidmi
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- znát informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách a znát rizika spojená s jejich užíváním
- znát základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- znát bezpečnost a rizika silničního provozu a poskytnutí první pomoci

Metody a formy, jakými mohou být dílčí aktivity řešeny

Preventivní témata jsou zpracována ve školním vzdělávacím programu a každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence u žáků byla prováděna ve všech oblastech, jichž se prevence týká. Plán může být během školního roku rozšířen o další aktivity.

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli (Školní řád, „Desatero“ v jednotlivých třídách, zážitkový a zkušenostní rozvoj osobností pod vedením šk. psychologů a tř. učitele)
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebedůvěry a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- informace formou preventivních programů – co jsou to drogy, šikana, vandalismus, týrání, virtuální drogy, kyberšikana, domácí násilí, rasismus, kouření

- upevňování základních hygienických návyků
- soustředěnost na včasné diagnostikování rizikových problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy divadelních, filmových představení, koncertů, besed, workshopů
- účast v mnoha soutěžích – literárních, sportovních, výtvarných aj.
- školní časopis VIKÝŘNÍK – dává prostor pro tvořivost žáků, zvyšuje zájem a povědomí žáků o dění ve škole
- školní akce, na kterých se děti podílejí (např. jarní a podzimní soutěž ve sběru papíru, projekt Den v kroji ve spolupráci z MŠ Jarošov, projekt Tříkrálové ladění, Týden tvořivých rukou s dýněmi, projekt Velikonoce s noblesou, projekt Jablečný den, škola v přírodě tentokrát Kopánky 2025, apod.)
- spolupráce mezi třídami na výtvarném řešení školy – školní rok 24/25 Námořníci
- canisterapie v jednotlivých třídách

Časový harmonogram

Většina aktivit probíhá během celého školního roku. Třídní učitelé pracují se žáky průběžně celý školní rok, využívají každé příležitosti, aby žáky vedli k cílům, které máme před sebou.

Návrh rozpočtu

Kroužky škola poskytuje žákům zdarma, hradí si kroužky, spadající pod jinou organizaci (DDM Šikula, ZUŠ Slovácko, házená, florbal). Žáci si hradí vstupné na divadelní a jiná představení, exkurze, výstavy. V tomto směru je velmi dobrá spolupráce se Spolkem rodičů, který žáky školy podporuje.

V letošním školním roce bychom rádi uspěli s výstavbou polytechnického pracoviště, na kterou se chceme letos nejvíce zaměřit. Otevření plánujeme na počátku nového školního roku 2024/2025.

Evidence a efektivita

Evidence jednotlivých aktivit je vedena vedením školy, kontrolní činností, zakládáním fotografií a informací do třídních a školních portfolií a do kroniky školy. Efektivita se posuzuje velmi těžko, při této práci musíme věřit, že řada názorů, informací, myšlenek zůstává uložena a v případě potřeby si žáci vzpomenu a využijí svých znalostí a dovedností.

Řešení přestupků

Základním pravidlem je školní řád. S jeho obsahem jsou žáci seznámeni na začátku školního roku. Rodiče informujeme na začátku školního roku výtahem ze školního řádu, který zůstává pověšen ve třídách a zároveň je přiložen v žákovských knížkách. U hlavního vstupu do budovy je vyvěšen kompletní školní řád.

Drobné přestupky řeší třídní učitel, závažnější jsou řešeny s vedením školy, školním psychologem, metodikem pro prevenci a samozřejmě s rodiči.

Školní poradenské pracoviště

Vedení školy, třídní učitelé + ostatní učitelé.

Školní metodik prevence

Školní psycholožka.

Seznam dostupné literatury, videotéka

- Řekni drogám ne!
- Drogová problematika, sexuální výchova
- Školáci versus drogy
- Výchova dětí v oblasti požární ochrany – 1. a 2. cyklus
- Proto pozor, proto bacha!
- Neubližuj mi!
- Kousky primáře Housky
- Nepřítel dětí, Vteřina, okamžik
- Děti v dopravě
- Výchova dětí se závadami a poruchami chování
- Příběhy pomáhají s problémy
- Pomoz mi, abych to dokázal
- Bolest šikanování
- Ochrana člověka za mimořádných událostí (1.-5. roč.)
- Další využívané webové stránky: www.msmt.cz, www.poradenskecentrum.cz, www.ipp.c, z www.adiktologie.cz, www.drogy-info.cz, www.zivot-bez-zavislosti.cz, www.prevence-info.cz.

Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence v oblasti rizikových jevů, adresář

1. Krajská pedagogickopsychologická poradna, Uh. Hradiště, Mgr. Gabriela Šťiastová
2. SVP HELP – tel. 572 564 520
3. Městská policie Uh. Hradiště
4. Policie ČR, Uh. Hradiště
5. ZHS Zlín, pracoviště Uh. Hradiště
6. MěÚ Uh. Hradiště – Odbor sociálních služeb a zdravotnictví
7. MUDr. Píšťková, dětská lékařka, Jarošov, tel. 572 545 149

Seznam základních zákonů a metodických listů v oblasti prevence:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování ve školách č.

21291/2010-28

Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – Minimální standart bezpečnosti 1981-2015-1

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže 5217-2017-1

Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

- Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 14514/2000-51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 28275/2000-22 k prevenci a šikanování
- Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci postihu záškoláctví

- Příručka pro školy: Když se stane neštěstí
- MPP
- Školní řád
- Veškeré metodické materiály jsou k dispozici na nástěnce metodika prevence ve sborovně.

Závěr a evaluace

Minimální preventivní program je vypracován na příslušný rok a je součástí výchovně vzdělávacího programu školy. MPP pokračuje a navazuje na předcházející roky. Odráží se zde specifika regionu a školy. Vždy vychází z aktuální situace ve škole a hodnotí průběh období předchozího školního roku. Za důležité považujeme neustálé posilování a prohlubování spolupráce školy s rodiči a širší veřejností. S tím souvisí také spolupráce s rodiči dětí předškolního věku a i spolupráce s MŠ Jarošov. Snahou je, aby žáci získali řadu znalostí, ale také dovedností v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

MPP vypracovává školní metodická prevence v úzké spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky, školní psycholožkou, zejména za podpory vedení školy. ŠMP spolu s vedením školy a ŠPP je připravena reagovat na aktuální problémy školy a pomáhat při jejich řešení.

Cíle programu budou sledovány. Výsledky budou zaznamenávány a vyhodnocovány. K měření efektivity programu bude použito např.: schůzky ŠPP, ankety během školního roku, dotazníková šetření, jednání na pedagogických radách (zápisy z těchto schůzí), záznamy učitelů (zápisy z jednání s žáky i s rodiči, veškeré akce a semináře, kterých se zúčastnili a hodnotili). ŠMP prevence vyplní výkaz preventivních aktivit SEPA. I nadále bude pokračovat školení pedagogů a pracovníků ŠPP dle možností školy a aktuálních nabídek.

Cíl naší preventivní strategie je obsažen i v mottu našeho školského vzdělávacího programu: **„V Jarošově spolu vytváříme pohodovou školu“.**

Vypracoval školní metodik prevence: Mgr. Anna Jurečková

23. 10. 2024